

Прилог 3: Селектирани резултати постигнати во периодот 2022-2024

Столб I - Економска анализа, макроекономска и фискална рамка

Приоритет 1. Предвидување и известување на приходите

Постигнат е напредок во спроведувањето на активностите од овој приоритет во периодот на известување. Имено, со техничка помош од Светска банка, во 2024 година беа одржани кратки обуки за моделите за предвидување на приходи од акцизи од алкохол и тутунски производи, како и кратка обука за Power BI алатката за следење на остварените приходи. Во периодот кој следува, предвидено е да се спроведат обуки на вработените, како и целосна имплементација на даночните модели во Министерството за финансии. Целосно искористување на даночните модели значително ќе ги подобрат способностите за предвидување на даночните приходи на Министерството за финансии и ќе послужат како вредна алатка за креирање даночна политика заснована на докази и за проценка на трошоците за даночни расходи.

Приоритет 2. Економска анализа и макроекономско предвидување

Сите мисии за обука планирани со SECO се реализирани во периодот 2022-2024 година. Ова вклучува воспоставување рамка за макроекономско планирање како FPP модел, кој е во завршна фаза, при што се опфатени сите сектори на економијата, односно реалниот сектор (вклучувајќи ги и аспектите на пазарот на трудот), владата, монетарниот и надворешниот сектор. Оваа рамка треба да овозможи кохерентна анализа на макроекономските и фискалните движења, доследно краткорочно и среднорочно прогнозирање на макроекономските и фискалните варијабли и анализа на политиките за што се предвидени дополнителни обуки во периодот 2025-2026 година.

Во оваа насока во соработка со Светска Банка развиен нов модел за краткорочно предвидување на инфлацијата, додека за моделот за краткорочно проектирање на БДП се потребни дополнителни прилагодувања кое зависат од квалитетот на податоци. Во развојна фаза е макроструктурниот моделот кој ќе претставува алатка за економски анализи и среднорочни проекции и во септември 2024 година во соработка со експертите преку онлајн работилници беа изработени првите проекции. Понатамошната работа на моделите ќе продолжи со периодична обука на вработените што се предвидува да се спроведе во фази до 2026 година, со фокус на Макроструктурниот модел за земјата. По успешното завршување на овие обуки се предвидува да се започне со подготовка на план за развој на комплексен CGE модел во 2027 година.

Во 2024 година беа одржани две мисии на ММФ за утврдување, проценка и известување за фискалните ризици во текот на кои се изработи Извештај за „Зајакнување на анализите и известувањето за фискалните ризици“ и се изработи алатка Health Check Tool која служи за да се процени финансиската ранливост и ризиците што произлегуваат од работењето на државните претпријатија.

По воспоставувањето во 2023 година, Фискалниот Совет започна со работни активности во текот на 2024 година, при што беа подготвени мислења и извештаи кои се однесуваат на Буџетот и Фискалната Стратегија, како и други анализи.

Приоритет 3. Зајакнување на управувањето со јавен долг

За поефикасен развој на финансиските пазари, Министерството за финансии се ориентираше кон издавање на нови инструменти на домашниот пазар на хартии од вредност. За таа цел, во текот на 2023 се успешно се издадоа две емисии на Граѓански обврзници, кои се хартии од вредност кои ги имаат истите карактеристики како и обичните обврзници, но се наменети за граѓаните на Република Северна Македонија. Со овој нов инструмент на финансискиот пазар, граѓаните ја искористија можноста да инвестираат во инструмент кој за нив е безризичен, сигурен и носи атрактивен принос, штитејќи ја вредноста на нивните пари од инфлација. Исто така, согласно со измените и дополнувањата на Законот за финансирање на единиците за локална самоуправа, Министерството за финансии на во септември 2023 година издаде Структурни обврзници. Структурните обврзници се хартии од вредност коишто Министерството за финансии им ги издава на општините со што им се дава поддршка да ги подмират досепаните а неплатени обврски кон доверителите. Овој инструмент им помага на општините да ги консолидираат своите буџети и да можат да се фокусираат на својот развој. Во октомври 2023 година, Министерството за финансии издаде зелени обврзници. Средствата од оваа аукција беа насочени кон воспоставениот Фонд за енергетска ефикасност во рамки на Развојната банка. Станува збор за државни хартии од вредност чија намена е поддршка на зелените проекти во земјава, а целта е забрзување на зелениот раст, но и развој на пазарот на капитал во земјава, преку диверзификација на понудата со нови инструменти.

Во јануари 2024 година РС Македонија ги исполни барањата на статистичкиот стандард на ММФ – СДДС Плус, со испраќање на податоци за државниот долгот согласно со овој стандард. Имено, во 2019 година, државата стана дел од Специјалниот систем за дисеминација на податоци Плус на Меѓународниот монетарен фонд (SDDS Plus - Special Data Dissemination Standards Plus). Државниот завод за статистика, како координатор, заеднички со Народната банка на Република Македонија и Министерството за финансии, успешно го минаа

подготвителниот период за вклучување во овој стандард. Министерството за финансии имаше 5-годишен период на транзиција за усогласување на податоците со овој стандард. Исполнувањето на барањата на СДДС плус стандардот се реализираше на почетокот на 2024 година, кога податоците за државниот долг беа објавени согласно со овој стандард.

Столб II - Мобилизација на приходи

Приоритет 1. Даночна и царинска политика

Имплементацијата на Акцискиот план за Стратегијата за реформа на даночниот систем 2021-2025 започна во 2021 година. Во 2022 година, Министерството за финансии започна амбициозни даночни реформи во областа на данок на личен доход, данокот на добивка и данокот на додадена вредност, со цел проширување на даночниот основа со укинување на непродуктивните даночни олеснувања и повластените даночни режими. Овој пакет даночни реформи беше усвоен од Владата во декември 2022 година, со измените и дополнувањата на Законот за данок на личен доход кои поминаа во собраниска процедура до крајот на 2022 година, а измените на Законот за данок на добивка и Законот за данок на додадена вредност во 2023 година. Даночните реформи продолжија и во 2023 година во областа на акцизите за тутун и оданочувањето на моторните возила, со усвојување на измените на Законот за акцизи и измените на Уредбата за начинот на пресметување на данокот на моторни возила и на износите за пресметување на данокот на моторни возила. Воедно, во текот на 2024 година, односно поконкретно во декември 2024 година се донесоа измени и дополнувања на Законот за акцизите, при што истите беа во насока на подобрување на регулативата од аспект на подобра примена во пракса и спроведување на одредбите од Законот, од страна на Царинската управа како единствен надлежен орган за спроведување на одредбите на овој закон и на прописите донесени врз основа на овој закон.

Исто така, во делот на царинската политика, донесени се две Уредби за изменувања и дополнувања на Уредбата за распоредување одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската комисија претставува 15-то и 16-то дополнување на основната Уредба за распоредување одредени стоки во Комбинираната номенклатура согласно регулативите на Европската комисија, објавена во „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.222/2020. Притоа, донесена е и Одлука за усогласување и менување на Царинската тарифа за 2025 година.

Приоритет 2. Даночна администрација

УЈП континуирано ги зајакнува оперативните и административните капацитети за администрирање на даночните приходи и придонеси преку зајакнување на административните ресурси, поефикасно и поефикасно управување со заостанатиот даночен долг и управување со ризикот за усогласеност.

Посебно внимание се посветува на зајакнувањето на човечките ресурси, како и во областа на поефективно и поефикасно управување со заостанатите даночни долгови и управување со ризиците за усогласеност, преку воспоставување структури за управување и примена на стратегии за управување кои ќе обезбедат непочитување на даночните закони и другите ризици во даночното работење се сведени на минимум.

Во согласност со препораките на ММФ кои се однесуваат на зајакнување на управувањето со даночната усогласеност, како и спроведувањето на Стратегијата за управување со ризици во процесите на УЈП 2023-2025 година, формиран е Комитет за управување со усогласеност со проширени овластувања и одговорности.

Проектот „Градење ефективни, транспарентни и одговорни институции за управување со јавните финансии“ стапи во сила на почетокот на 2023 година со склучување на Договор со Светска банка преку кој беа обезбедени финансиски средства за одредени модули на новиот интегриран ITIS на УЈП. Новиот даночен информациски систем (ITIS) има за цел да ја подобри оперативната ефикасност на функциите на даночната администрација, како и да ги зголеми приходите преку зајакнување на следењето на усогласеноста и подобрување на услугите на даночните обврзници.

Со измените на Законот за Управата за јавни приходи кои се во сила од 03.05.2023 година се уреди формалната организација и структура за спроведување на реформата за дигитална трансформација на УЈП и во согласност со законските одредби, директорот на УЈП. Управата за јавни приходи со решение од 18.05.2023 година формираше Работно тело за имплементација на даночен информациски систем, чија задача е: имплементација, надградба, оптимизација, извршување, регулација, одржување, контрола, едукација на персоналот и анализа на сите процеси и функционалности поврзани со даночниот информациски систем.

Со цел да се обезбеди сигурна реализација на проектот за формирање на нов TIS, Работното тело подготви програма за реформи - програма за имплементација на TIS 2023-2028 и со цел поефективно следење на имплементацијата, формираше Комитет за реформи.

Управата за јавни приходи на 30.10.2024 година усвои Реформска програма на УЈП 2025 -2028 година со назив „Транзиција во дигиталниот свет” Цел на програмата е, преку дигитализирање на сите функции на УЈП, со примена на модерна информациска и комуникациска технологија и обезбедување на сигурен и безбеден информациски систем, УЈП да се трансформира во флексибилна, ефикасна, ефективна и сервисно ориентирана даночна администрација. Приоритети на Програмата се:

- Приоритет 1: Консолидирана електронска даночна администрација (е-УЈП);
- Приоритет 2: Платформа за аналитички капацитет на УЈП; и
- Приоритет 3: Безбедност, стабилност и одржливост на ДИС.

Очекувани резултати од Програмата се промени кои треба да бидат постигнати до крајот на 2028 година, со кои УЈП ќе биде реорганизирана според нов деловен – дигитализиран модел:

- Пресметување и плаќање данок интегрирано во „природната средина” на даночните обврзници и поедноставени автоматизирани и без хартија процеси интегрирани со други државни и јавни органи и субјекти, финансиски институции и други релевантни чинители;
- Овозможени услуги за даночните обврзници и другите засегнати страни преку различни канали;
- Управување со даночните приходи засновано на усогласеност, управување со ризик и донесување информирани одлуки;
- Интегриран информациски систем на УЈП со исполнети стандарди за безбедност, стабилност и одржливост.

Со измени на систематизација во тек на 2024 година, создадени се услови за формализирање на управувачка структура, формирана е и пополнета Единица за управување со реформи и формиран е нов Комитет за стратешко и реформско управување во УЈП, кој го сочинуваат директорот на УЈП и највисоки даночни службеници.

Со реформската програма се предвидува постојното Работно тело за имплементација на ДИС и Единица за управување со реформи да се трансформираат во постојана организациона единица - Директорат за дигитална трансформација кој ќе биде составен од 3 сектори посветени на секојдневното управување со реформите и дигитализација на процесите во УЈП и тоа:

- деловни процеси и регулатива во Секторот за трансформација;
- дигитализација во Секторот за дигитализација; и

- управување со промени и за организација во Секторот за управување со реформи.

Постојниот Сектор за дигитализација ќе се реорганизира во рамките на новиот Директорат за дигитална трансформација.

За имплементација на реформската програма – Приоритет 1 - Консолидирана електронска даночна администрација, формирани се и започнаа со работа работни групи за подготовка на тендерска документација со техничка спецификација за јавна набавка за цели на следните проекти за имплементација на новиот ДИС:

- Воспоставување на единствен регистар на даночни обврзници
- Електронски даночни услуги и електронско сандаче
- Процесирање на даночни пријави и документи и утврдување на данок
- Управување со долгови и плаќања и даночно сметководство
- Управување со предмети (даночна постапка)
- Управување со организациски и човечки ресурси (ERP/HRM)

Во рамки на Приоритет 2: Платформа за аналитички капацитет на УЈП, се одвиваа активности во врска со проектот е-Фактура и тоа:

- Доработка на техничката спецификација за проектот е-Фактура;
- Одржан техничкиот дијалог кој предизвик промени во тендерската документација;
- Започната е јавната набавка на системот е-Фактура.

Во рамки на Приоритет 3: Безбедност, стабилност и одржливост на ДИС извршено е скенирање на ранливостите/слабостите на ИТ системот/ите на УЈП (ИТ инфраструктурата, софтверот итн), се со цел на превземање мерки за зголемување на безбедноста, доверливоста, интегритетот и пристапот до информациите што ќе обезбеди непречено функционирање и сигурносна податоците за даночните обврзници, даночните и другите јавни приходи.

Паралелно со сите активности, а за успешна реализација на приоритетите од Реформската програма, формирана е и работна група која работи на консолидацијата на постојните податоци (хартиени и електронски) во УЈП за потребите на ДИС, како предуслов за обезбедување на полесно и непречено мигрирање на податоците од еден кон друг систем и преминување кон користење на новите функционалности и деловни процеси во УЈП.

Приоритет 3. Царина

Царинската управа континуирано работи на подобрување на протокот на информации меѓу сите чинители во активностите поврзани со Царинската управа. Функционалностите за размена на податоци од CDEPS со други институции – се одвиваат преку платформата за интероперабилност на Министерството за информатичко општество и администрација (Министерство за дигитална трансформација). Во 2023 и 2024 година се организирани повеќе обуки за корисниците на царинските ИТ системи.

Според Извештајот на ЕУ за 2023 година, Република Северна Македонија има добро ниво на подготвеност во царинската област. Постигнат е одреден напредок преку континуирана консолидација, примена и надградба на ИТ системите. Продолжи промоцијата на концептот на овластен економски оператор (ОЕО), вклучително и преку регионална соработка помеѓу службите на државите од ЗБ6 (WB6). Според Извештајот на ЕУ за 2024 година Северна Македонија има добро ниво на подготвеност во оваа област. Постигнат е ограничен напредок во консолидацијата и надградбата на ИТ системите. Царинската управа спроведува целосно безхартиена околина за обработка на царински декларации и анцизни документи. Минатогодишните препораки на Комисијата беа делумно спроведени и главно остануваат да важат. Идната година, Северна Македонија треба особено:

→ да надгради националната компонента на Новиот компјутеризиран транзитен систем (НКТС) во Фаза 5;

→ да обезбеди редовно усогласување на царинското законодавство со EU *acquis* и да продолжи со консолидација и употреба а своите ИТ системи во согласност со Работната програма за Царинскиот Закон на Унијата и модулите на Повеќегодишниот акциски план (MASP) на Комисијата да обезбеди нивна надградба;

→ да го ратификува Протоколот за елиминирање на нелегална трговија со тутунски производи.

Царинската управа работи и на воведување комплетна безхартиена средина во царинската постапка, преку имплементација на електронски системи од програмата е-Царина, односно Повеќегодишниот стратешки план на ЕУ (МАСП), кои се компатибилни со системите и процедурите во Европската Унија. Во моментов се имплементираат два системи што ќе се развиваат во наредниот период, со средства обезбедени од ИПА 3 фондовите.

Во ноември 2022 година беше воведена примена на зелена царинска декларација, а царинењето се завршува за еден час.

Во 2023 година Царинската управа доби грант од 4,8 милиони долари од Владата на Република Кореја за развој и имплементација на систем за управување со ризик и податочен склад. Воспоставувањето на овој систем ќе овозможи подобро таргетирање на декларации: каде што постои ризик од плаќање давачки во износ помал од реалната цена на стоката, неправилно царинско распоредување на стоката или неправилно потекло на декларираната стока. Идните политики засновани на овој систем се насочени кон развој на Царинската управа и подобрување на управувањето со ризиците.

Во рамките на националната програма ИПА 2018, Царинската управа набави опрема - Подобрување на квалитетот на царинските контроли и борба против измами и нелегална трговија со стоки од Проектот „Зголемување на квалитетот на царинските контроли во борбата против измамите и нелегалната трговија во стока“, како и опрема за компјутерски центар на оддалечена локација со цел да се обезбеди континуитет на деловните процеси во Царинската управа и зачувување на податоците преку консолидација на ИКТ системи и формирање заеднички центар за податоци во случај на криза и елементарни непогоди.

Царинската управа започна активности за воспоставување систем за означување и следење на тутунските производи (цигари) преку системот TRACK & TRACE. Целта на оваа мерка е преку воведување процедури и инструменти да се бори против нелегалната трговија со тутунски производи и да се зголеми наплатата на акцизите. Track & Trace системот во ЕУ се применува за цигари и тутун за виткање цигари од мај 2019 година. За други тутунски производи се применува од мај 2024 година. Во 2022 година до Влада на РС Македонија е доставена Информација во врска со воспоставување на систем на контрола и следење на Track&Trace. Во декември 2024 година ратификуван е Протоколот за елиминирање на нелегална трговија со тутунски производи.

Воспоставено е поврзувањето на Царинската управа со соодветната ИТ инфраструктура (CCN/CSI како и т.е. CA & STA CONF), односно системи неопходни за тестирање на новиот систем. Откако ќе заврши инсталацијата на новиот систем NCTS 5, ќе продолжат потребните тестови за пуштање во употреба.

- **Систем за управување со контролите и истрагите (CIMS)** - Новиот интегриран информатички систем ќе овозможи електронско покривање на работните процеси поврзани со контролните активности, истражните дејствија, разузнавачките активности, управувањето со ризик и другите надлежности на Секторот за контрола и истраги во Царинската управа, поврзани со контроли.

Овој систем е дел од поширок Проект во кој се опфатени набавка на опрема за контрола и истраги, како и набавка на опрема за сервер сала заради зголемена безбедност во работењето. Вредноста на овој проект-донација е 2 милиони евра

(ИПА програмската година 2021 каде Царинската управа е вклучена во Акцискиот документ „ЕУ против организираниот криминал, во поддршка на трговијата/EU against organized crime, in support of trade“ преку 3 активности). Се очекува тендерот да биде објавен во првиот квартал на 2025 година.

- **Новиот систем за видео надзор и препознавање на регистарски таблички** е веќе воспоставен на сите граничните премини. Овој систем овозможува селектирање и обезбедување на снимен материјал за потребите на службите на Царинската управа, но и на надворешните институции кои работат на проблематика на сузбивање на криминал и корупција (Проект за олеснување на трговијата и транспортот во земјите од Западен Балкан-Светска Банка).

Во насока на автоматизација на процесите континуирано се работи на развој на нови системи за интероперабилност со системите на ЕУ и системите од националниот владин домен:

- **Развој и имплементација на измените на Новиот Компјутеризиран Транзитен Систем – Фаза 5**

Во текот на 2024 година се работеше на анализа и имплементација на потребните интеграции на системот НКТС 5 со останатите царински системи, на воспоставување на надворешната средина за ЕО, овозможување на пристап до истата, по што беа спроведени и обуки за ЕО за користење на Трејдер порталот на системот НКТС 5. По успешно финализирање на сите тестирања и подготовки во 2024 г, се очекува системот да биде пуштен во продукција во јануари 2025 година.

- **Проектот за воспоставување на нов Систем за управување со ризик и царински податочен склад (The Establishment of Risk Management and Customs Data Warehouse System)** - се реализира и финансира преку грант добиен од Владата на Република Кореја со кој ќе се воспостави централизирана база на еднозначни и квалитетни податоци како основа за квалитетен процес на одлучување и во крајна линија, подобрување на деловните процеси во Царинската управа за подобра заштита на домашниот пазар. Со проектот се предвидува изработка на нов софтвер за анализа на ризик и податочен склад на Царинската управа. Од крајот на септември и во текот на октомври 2024 (при посетата на експертите од Кореја) беа ревидирани процесите и функционалностите на системот. Предвидено е системот да биде целосно функционален до крајот на 2025 година.

- **Развој на системи за регистрација и идентификација на економски оператор (EORI) и Еднообразно управување со корисници и дигитален потпис -UUM&DS** (Предвидено времетраење на имплементацијата е 24 месеци)

Имплементацијата на Проектот започна на 6 ноември 2024 година кога се одржа и првиот Kick-Off состанок, а од 18 ноември се започна и со одржување на обуки што се спроведуваат од страна на имплементаторот на Проектот.

Краен резултат на проектот треба да биде воспоставување на Систем за управување со идентитет и пристап (IAM) што интегрира униформно управување со корисниците и дигитален потпис, во согласност со MASP-C на ЕУ и систем за регистрација на економски оператори (EORI2) во согласност со најновите барања на ЕУ. Системот треба да овозможи единствена идентификација и пристап за економските оператори, признаени од царинските органи. Ова ќе послужи како заедничка референца за размена на информации помеѓу царинските органи и онаму каде што е соодветно, помеѓу Царината и другите органи/институции, во согласност со новите барања дефинирани во Царинскиот законик на Унијата.

Столб III - Планирање и буџет

Приоритет 1. Буџетско планирање

На 15 септември 2022 година, Собранието го донесе Законот за буџети, кој стапи на сила на 27 септември 2022 година. Согласно член 25 од измените и дополнувањата на Законот за буџети („Сл.весник на Република Северна Македонија“ бр.272/24) истиот ќе почне да се применува од 1 јануари 2026 година, освен одредбите од член 121, кои се применуваат од 1 јануари 2023 година. Дополнително пропишани се Родово одговорната буџетска изјава, Образецот за проценка на среднорочни фискални импликации и Анализата и преглед на трошоците од спроведување на одредена буџетска политика кои стапуваат во сила од 1 јануари 2025 година. Со Законот, воведени се нумерички фискални правила и фискални принципи, во согласност со фискалните правила на ЕУ, кои обезбедуваат попредвидлива и поодговорна фискална политика, формирање на Фискален совет, среднорочно планирање на буџетот, подобро управување со државните и општинските фондови, и внимателно следење на финансиското работење на претпријатијата во државна сопственост. По однос на спроведувањето на Законот, Министерството за финансии во текот на 2024 година донесе повеќе подзаконски акти за негово спроведување: Правилник за програмска класификација, Правилник за буџетска класификација по извори на финансирање, Правилник за организациската класификација, Правилник за економска класификација, Правилник за функционална класификација, Правилник за формата и содржината на прекршочниот платен налог, Правилник за утврдување на формата и содржината на образец за проценка на среднорочни фискални импликации, Правилник за формата, содржината воспоставувањето и начинот на одржување на регистар на јавни субјекти, Упатство за начинот на подготовка на макроекономските и фискалните проекции и процесот на координација меѓу организациските единици

и институции поврзани со макроекономското и фискалното проектирање кои се објавени во Службен весник на Република Северна Македонија бр.277/24. Истовремено, подготвена е Изјавата за фискална политика 2024-2028 година и Фискална стратегија на Република Северна Македонија 2025-2029 година согласно одредбите на новиот Закон за буџети.

Приоритет 2. Зајакнато управување со јавни инвестиции

За извршување на функциите поврзани со управувањето со јавните инвестиции, Министерството за финансии формираше нов Сектор за управување со јавни инвестиции (Сектор за ПИМ) со новите акти за организација и систематизација на работните места донесени на крајот на декември 2022 година.

Улогата на Секторот за ПИМ во Министерството за финансии е да врши работи кои се однесуваат на проценка на јавни инфраструктурни проекти, пред се од гледна точка на фискалното влијание, ризиците и одржливоста, давање мислења и препораки за проектите, изготвување збирна листа на предложени и оценети нови јавни инфраструктурни проекти, консолидирање на листата на приоритетни јавни инфраструктурни проекти, мониторинг на проектите, како и развивање и ажурирање на методологии за проценка на проекти и преглед на прединвестициски студии.

Процесот на екипирање во Секторот за ПИМ започна на почетокот на 2023 година. Вкупниот планиран број на вработени во Секторот за ПИМ е 14 лица, а заклучно со крајот на декември 2024 година, Секторот за ПИМ се состои од 6 (шест) вработени.

Во 2024, Секторот за ПИМ ја подготви новата Уредба за управување со јавни инвестиции, како подзаконски акт кој произлегува од новиот Закон за буџети (член 20), со цел да се воспостави структуриран и сеопфатен пристап во одлучувањето за предложените проекти за јавни инвестиции. Уредбата за управување со јавни инвестиции го уредува начинот на дефинирање, подготовка, разгледување, оценување, приоритизирање на нови проекти за јавни инвестиции, следење и известување за реализацијата и екс-пост преглед на проектите за јавни инвестиции, како и улогите и одговорностите на субјектите вклучени во секоја од фазите на процесот. Уредбата за управување со јавни инвестиции е во владина постапка за донесување и истата се очекува да се применува веднаш по нејзиното донесување.

Првата обука на службеници од релевантни јавни институции за основите на управувањето со јавните инвестиции беше спроведена во мај 2024 година, со техничка помош од Светска банка.

Министерството за финансии започна да развива краткорочно ИТ решение за управување со јавни инвестиции (ПИМИС) за собирање и складирање на основни информации за проекти за јавни инвестиции.

Приоритет 3. Ефективни инструменти согласно Планот за забрзан економски раст

Овој приоритет предвидува формирање на 6 различни фондови чија цел е да се овозможи полесен пристап до финансиските средства на компаниите, финансирање на инвестиции во областа на енергетската ефикасност, поддршка на компаниите ориентирани кон извозот, поттикнување иновативни дејности. Досега се формирани два од шест од предвидените фондови: Гарантен фонд и Фонд за развој, основани кои се воспоставени и функционираат во рамките на Банката за развој на Република Северна Македонија. Предлог-законот за изменување и дополнување на Законот за Развојната банка на Северна Македонија беше усвоен од Владата на 25 јули 2023 година, а потоа беше усвоен во Собранието на 3 октомври 2023 година. Со тоа, е создадена правната рамка за Фонд за енергетска ефикасност и можност за негова имплементација. Во однос на фондот кој треба да се воспостави во Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, измените од Законот за технолошки индустриски развојни зони со кои ќе се овозможи да основа и управува со фондот на Дирекцијата за технолошки индустриски развојни зони, измените од Законот за технолошки индустриски развојни зони се во Владаина процедура.

Столб IV - Јавни набавки

Приоритет 1. Политика за јавни набавки

Во март 2022 година Владата на Република Северна Македонија ја усвои Стратегијата за развој на системот за јавни набавки во Република Северна Македонија 2022 - 2026 година (понатаму: Стратегија), која како сеопфатен документ кој ги обединува активностите на клучните институции во системот за јавни набавки во земјата, беше изготвена со поддршка на Твининг проектот „Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола“. Со Стратегијата се утврдуваат неколку приоритетни области со мерки кои придонесуваат за унапредување на процесот на јавни набавки, во надлежност на Бирото за јавни набавки, Државната комисија за жалби по јавни набавки, Државната комисија за спречување на корупцијата, Комисијата за заштита на конкуренцијата, Државниот завод за ревизија и Министерството за економија.

Покрај редовната координација на наведените институции со цел следење на реализацијата на Стратегијата за јавни набавки, соработката во областа на јавните набавки е дополнително зајакната со воспоставување и одржување на редовни

состаноци на Советодавно тело на клучните институции во системот за јавни набавки, со цел навремено идентификување на правни празнини, слабости на системот и прашања за подобрување.

Со цел поддршка на договорните органи за подобра примена на законот за јавните набавки, Бирото за јавни набавки, самостојно и во соработка со експертите од Твининг проектот „Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола“, подготви и објави на својата веб страница повеќе прирачници и упатства за различни аспекти од Законот.

Од 2023 година Република Северна Македонија е членка на Спогодбата за јавни набавки на Светската Трговска Организација (ГПА). Во периодот 2023-2024г., Бирото, согласно преземените обврски од Спогодбата, до ГПА достави 3 нотификации, од кои 1 за правната рамка и 2 за вредносните прагови.

Приоритет 2. Јавно приватно партнерство (ЈПП)

Во согласност со препораките на ЕУ, Предлог-законот за јавно приватно партнерство (ЈПП) беше доставен до Европската комисија за усогласување со дадената препорака во три наврати, еднаш во 2022 година и двапати во 2023 година. Европската комисија потврди дека Законот е целосно усогласен со соодветната директива на ЕУ. Предлог-законот за јавно приватно партнерство беше дополнет и испратен на мислење до надлежните институции.

Министерството за економија ја подготви првичната верзија на Предлог-законот за концесии на добра од општ интерес. Предлог-законот за концесии на добра од општ интерес се испрати до соодветните институции за мислење.

На 15.07.2024 е усвоен Законот за концесии и јавно приватно партнерство („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.147/24) со кој надлежноста во областа на концесии и јавно приватно партнерство е пренесена во надлежност на новото Министерство за енергетика, рударство и минерални сировини.

Со оглед на тоа Министерството за економија и труд не е веќе надлежно за областа на концесии и јавно приватно партнерство.

Предлог Законите беа доработени на почетокот на 2025 год. и доставени на мислење до релевантните институции а воедно моментално се и во владина процедура.

Приоритет 3. Механизам за жалба

Новата веб страница на Државната комисија за жалби по јавни набавки беше лансирана на почетокот на февруари 2022 година и со неа се зголеми

транспарентноста, ефикасноста и ефективноста на Државната комисија за јавни набавки. Со подготовка на новата веб страница и воведување внатрешен информациски систем за управување со документи кој е интероперабилен со ЕСЈН, можно е повеќекратно да се извлечат сите релевантни податоци од ЕСЈН, особено податоците поврзани со постапката за јавна набавка (договорен орган, барател, предмет на набавка и сл.), како и сите податоци и статистики потребни за подготовка на годишните извештаи. Поточно, со новата веб страница, на економските оператори и договорните органи им се овозможува преку клучен збор да пребаруваат решенија на Државната комисија за жалби по јавни набавки, со цел полесно да ги следат ставовите на Комисијата при одлучувањето.

Столб V - Интегрирани јавни финансии

Приоритет 1. Спроведување на Интегриран информациски систем за управување со финансии (ИИСУФ) за поддршка на спроведувањето на реформите за управување со јавните финансии и Законот за буџети

Министерството за финансии работи на воспоставување Интегриран информациски систем за финансиско управување (ИФМИС), како дел од реформата на јавните финансии, која треба да обезбеди модернизирани систем за управување со јавни финансии со дигитализирани процеси кои ќе придонесат за подобрување на ефикасноста и транспарентноста на управувањето со јавните финансии. Истото ќе се постигне преку интегрирање на постоечките фрагментирани системи од областа на јавните финансии на единствена централизирана дигитална платформа, кој меѓу другото, ќе вклучува модули за планирање на буџетот, извршување на буџетот (вклучувајќи ги сите расходи, приходи и операции со единствена трезорска сметка); управување со долгот и средствата на државата и слично. Системот треба да обезбеди и поврзување (интероперабилност) со други информациски системи во рамки на Владата, обезбедувајќи на тој начин автоматска размена на податоци, како и веб портал за обезбедување безбеден пристап на сите овластени буџетски корисници и овластени јавни субјекти.

Имплементацијата на ИФМИС се одвива во рамки на проектот „Градење ефективни, транспарентни и одговорни институции за управување со јавните финансии“ кој се финансира со заем од Светска банка и грант од ЕУ. Договорите за заем и грант беа потпишани на 25 јануари 2023 година.

Од аспект за институционалната рамка, имплементацијата на ИФМИС ќе биде поддржана од страна на проектна единица која се финансира со средствата од заемот од Светска банка. Согласно со Законот за буџети, министерот за финансии формираше Работно тело со задача за имплементација, надградба, оптимизација,

извршување, регулација, одржување, контрола, едукација на персоналот и анализа на сите системски процеси и функционалности.

Работното тело, во соработка со техничка помош од Светска банка, ги финализираше функционалните и техничките барања на ИФМИС и во ноември 2023 година беше објавуван јавен оглас за избор на економски оператор за развој и дизајн на ИФМИС.

Исто така, во јули 2023 година беше објавен повик за изразување интерес од консултантски фирми, за да се обезбеди техничка помош на работното тело и да се олесни процесот на управување со промени поврзани со ИФМИС, додека во февруари 2024 година беше објавен повик за изразување на интерес за техничка помош за операционализација на управувањето со промените за подобра комуникација и вклученост на засегнатите страни.

Приоритет 2. Зајакнување на сметководство на буџетите и буџетските корисници

Во 2023 година, од страна на консултанти ангажирани преку проектот на УНДП беа одржани две мисии во врска со подготовката на Стратегијата за подобрување на сметководството на буџетските институции. Во јуни 2023 година беше претставена ГАП Анализата за воведување на пресметковно сметководство во Република Северна Македонија, како и подготвената Стратегија со Акциски план. По усвојувањето на Стратегијата, ќе се подготви нова регулаторна рамка за спроведување на реформи во областа на буџетското сметководство со цел усвојување на нови сметководствени практики и стандарди за финансиско известување во јавниот сектор.

Приоритет 3. Академија за јавни финансии

Академијата за јавни финансии е формирана со Правилникот за внатрешна организација и работа на Министерството за финансии бр. 01-11277/1 од 29 декември 2022 година. Академијата за јавни финансии има вкупно 9 вработени, кои во текот на 2024 година активно учествуваа на обуки, работилници, студиски посети и конференции. Преку овие активности, вработените значително ги унапредија своите професионални вештини и компетенции, дополнително зајакнувајќи ги капацитетите на Академијата за исполнување на нејзината мисија.

Во рамките на Министерството за финансии е опремена и адаптирана сала за обуки, која обезбедува современи услови за организирање на едукативни активности и поддржува создавање средина за учење и професионален развој.

На почетокот на 2024 година, министерот за финансии ја усвои Годишната програма за обука на административни службеници за 2024 година, во која беа

планирани шест обуки од областа на јавните финансии. Од предвидените, успешно беа реализирани четири еднодневни обуки. Дополнително, во соработка со Американската стопанска комора, беше спроведена ад хок обука на тема „Улогата на јавниот сектор во поддршката на ESG (Environmental, Social and Governance) стандардите и регулативата за одржлив развој“ во времетраење од пет работни дена.

Академијата за јавни финансии презеде активности за спроведување на Анализа на потребите од обука во јавниот сектор за 2025 година, која ќе послужи како основа за изработка на Годишната програма за обука на административни службеници за 2025 година.

Преку ИПА твининг проектот „Зајакнување на функциите на буџетско планирање, извршување и внатрешна контрола“ беше развиен Прирачник за курикулум, како основен документ за структурирање на обуките. Во рамки на истиот проект беа спроведени две обуки за обучувачи – една на основно и една на напредно ниво. Како резултат на овие активности, вкупно 39 обучувачи беа сертифицирани и вклучени во регистарот на обучувачи.

Академијата продолжи со континуирана соработка со Националната академија за финансии и економија од Холандија и ЦЕФ Љубљана. Вработените во Академијата активно учествуваа на меѓународни настани, вклучувајќи конференција во Кишинев, Молдавија, како и обуки и работилници организирани од ЦЕФ Љубљана. Во соработка со ЦЕФ, беше организирана студиска посета во Подгорица, Црна Гора, каде што се реализираше размена на искуства со Управата за човечки ресурси и РЕСПА.

Дополнително, во Велес беше спроведена дводневна работилница на тема „Екосистеми за учење и знаење/управување со јавните финансии“. Резултатот од оваа работилница беше развојот на концептот за трансформација на Академијата во организација на учење (Learning Organisation).

Во декември 2024 година, вработените во Академијата за јавни финансии присуствуваа на Обука за обучувачи, организирана од Даночната академија при Управата за јавни приходи во соработка со USA Treasury.

Како резултат на билатералната соработка помеѓу Министерството за финансии на Република Северна Македонија и Министерството за финансии на Холандија, експерти од Националната академија за финансии и економија во соработка со Академијата во декември 2024 година изготвија предлог на годишна програма за работа на Академијата, која вклучува јасно дефинирани индикатори за мерење на ефикасноста и резултатите од работењето.

Исто така, беа преземени иницијативи за склучување меморандуми за соработка со домашни и странски институции/организации. На 17 декември 2024 година беше официјално потпишан меморандум за соработка со Американската стопанска комора, што отвори нови можности за партнерства и развој.

Столб VI - Јавна внатрешна финансиска контрола

Приоритет 1 и 2: Финансиско управување и контрола и Внатрешна ревизија

Министерството за финансии преку Централната единица за хармонизација го ажурираше текстот на предлог-Законот за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор. Потребата од ажурирање на текстот произлезе согласно Деловникот на Собранието на РСМ, а воедно и поради објавувањето на новите меѓународни стандарди за внатрешна ревизија. Воедно, текстот на предлог-законот е целосно усогласен со новиот Закон за буџети, како и направени се други технички корекции. По завршување на целата законодавна постапка од страна на сите институции, односно по донесувањето на законот од страна на Собранието на РСМ, Законот за системот на внатрешна финансиска контрола во јавниот сектор беше објавен на 17 декември 2024 година во Службен весник на РСМ број 255.

Во функција на зајакнување на капацитетите на Централната единица за хармонизација (ЦЕХ) за вршење преглед на квалитетот на финансиското управување и контрола, со поддршка на експерти од твининиг проектот спроведени се 6 пилот проверки на квалитет (три за финансиското управување и контрола и три за внатрешна ревизија). Во централната единица за хармонизација вработени се две нови лица, Помошник раководител на ЦЕХ и помлад соработник. Во 2025 година треба да продолжи екипирањето на ЦЕХ.

На 38-та седница на Владата на РСМ одржана на 10.12.202 година усвоен е „Годишниот извештај за функционирање на системот на јавна внатрешна финансиска контрола за 2023 година“ со соодветни заклучоци за унапредување на системот на јавна внатрешна финансиска контрола.

Од страна на Централната единица за хармонизација, самостојно и во соработка со странски експерти организирани/спроведени се повеќе од 20 обуки/работилници за вработени во единиците за финансиски прашања, внатрешна ревизија и за вработените од ЦЕХ.

Приоритет 3. Финансиска инспекција

На 30 јануари 2023 година, Собранието го донесе новиот Закон за финансиска инспекција во јавниот сектор. Законот е насочен кон заштита на јавните финансиските интереси во финансиското управување со средствата на државниот

буџет, буџетите на единиците на локалната самоуправа и средствата од други јавни извори, како и средствата на ЕУ фондовите, со утврдување на законитоста и нивното ефикасно и одговорно користење во согласност со посебните прописи кои ја пропишуваат надлежноста за спроведување на финансиска инспекција. Во фаза на подготовка се соодветните подзаконски и интерни акти.

Со новиот закон е рedefинирана основата за започнување финансиска инспекција, со воведување одредби во однос на формата на поднесените пријави и нивното рангирање, на начин пропишан со акт донесен од министерот за финансии, имајќи ја предвид ефикасноста на постапката и јавниот интерес. Исто така, воведена е нова одредба која предвидува дека финансиска инспекција може да се врши по службена должност, во случаи на допрен глас или по информации добиени при финансиска инспекција, за постоење на основано сомнение за неправилност, недостаток и/ или сомнение за сторено кривично дело во финансиското управување со јавните средства како и со фондовите на ЕУ кај субјектите на финансиската инспекција. Законот, исто така е усогласен со Регулацијата (ЕУ) бр. 910/2014 на Европскиот парламент и на Советот од 23 јули 2014 година за електронска идентификација и доверливи услуги за електронски трансакции на внатрешниот пазар и за укинување на Директивата 1999/93/ЕЗ, со цел да се дигитализираат процесите на финансиската инспекција.

СТОЛБ VII - Надворешна контрола и парламентарен надзор

Приоритет 1: Надворешна ревизија

Државниот завод за ревизија континуирано инвестира во зајакнување на вештините и знаењата на државните ревизори, со што се обезбедува дополнителен квалитет во работата и одржување на професионалниот интегритет како институција-носител на напредокот во управувањето со јавните средства. Институционалните и човечките ресурси на ДЗР се подобрени преку имплементација на стратешките документи и активности на ДЗР наведени во Годишната програма за работа на ДЗР за 2022/23/24. Новите стратешки документи на ДЗР се креирани и имплементирани во согласност со принципите, стандардите и насоките на ИНТОСАИ, усогласени со Стратегијата за развој на ДЗР 2023-2027 година.

Државниот завод за ревизија е препознаен како највисоко рангирана институција во јавниот сектор во Извештајот за следење на примената на системот за интегритет за 2024 година на Државната комисија за спречување на корупцијата, а неговата водечка улога дополнително е потврдена и со Националната проценка на системот на интегритет на Транспаренси Интернешнл – Македонија, која ја

истакнува независноста, интегритетот и силната посветеност на ДЗР на етиката и доброто управување.

Годишниот план за континуирано професионално усовршување на ДЗР за 2022/23/24 година беше имплементиран со внатрешни ресурси и со користење на национални и меѓународни експерти во соодветната област, како и со меѓународна поддршка и соработка со други ВРИ и други меѓународни организации. Со поддршка на Твининг проектот „Подобрување на надворешната ревизија и парламентарен надзор“, ДЗР подготви:

- Предлози за нацрт-амандмани на Уставот на Република Северна Македонија за регулирање на ДЗР како уставна категорија;
- Нацрт нов Закон за државна ревизија за зајакнување на финансиската и оперативната независност на ДЗР.

Државниот завод за ревизија во септември 2024 година, достави нов предлог Закон за државната ревизија до Министерството за финансии за понатамошно постапување.

ДЗР има имплементирано нови и подобрени методологии за ревизија на регуларност, ревизија на усогласеност, ревизија на успешност, ревизии на ЕЛС заедно со нова структура за ревизорски извештаи кои се во согласност со ISSAI, важечките финансиско известување и законските рамки. ДЗР донесе задолжителни интерни упатства со кој е уреден начинот на соработка со Јавното обвинителство за постапувањето по доставените ревизорски извештаи. Овие упатства имаат за цел да ја подобрат комуникацијата и соработката меѓу двете тела и ќе придонесат за поголема ефективност на извршените ревизии.

ДЗР ги подобри процесите на комуникација со засегнатите страни користејќи електронски алатки и медиуми. Исто така, воведе иновативни начини за презентирање на резултатите од извршените ревизии за јавноста. За да обезбеди поголема додадена вредност и ефекти од извршените ревизии, ДЗР ја зајакна соработката со засегнатите страни. Ова резултираше со зголемено ниво на видливост и додадена вредност на работењето на ДЗР. Ефикасноста на државната ревизија се подобри поради модернизацијата на процесите, опремата и алатките.

Приоритет 2: Парламентарен надзор

Државниот завод за ревизија (ДЗР) навремено и објективно го известува Собранието за својата работа, за ревизорските наоди од спроведените ревизии, му дава поддршка на Собранието во исполнување на дел од неговите надлежности

преку утврдување и изнесување на неправилности, непочитување на законските прописи, незаконското постапување со јавните средства и можните случаи на корупција и злоупотреба на службената должност, поради што комуникацијата со Собранието се смета за особено важна.

Соработката помеѓу ДЗР и Собранието се одвива континуирано во повеќе насоки и на начин утврден со Законот за државна ревизија и Меморандумот за соработка потпишан помеѓу Собранието на Република Северна Македонија и Државниот завод за ревизија на 21 октомври 2022 година.

Согласно потпишаниот Меморандум за соработка, во првата половина на 2023 година беа подготвени и доставени до Собранието уште два збирни извештаи, кои претставуваат сублимат на клучните наоди од поединечните ревизии извршени согласно Годишната програма за работа на ДЗР, имено:

- збирен извештај за ревизии на вкупните финансиски извештаи со спецификација на трошоците за приходи и расходи во изборна кампања за избори на членови на советите на општините и на Советот на Град Скопје и на градоначалниците на општините и на градоначалник на Град Скопје и ревизија на усогласеноста и
- збирен извештај за ревизии на регуларност на единиците на локалната самоуправа.

Во 2024 година беа изготвени два збирни извештаи и доставени до Собранието во согласност со Годишната програма за работа на ДЗР за 2023 година, и тоа:

- збирен извештај за извршени ревизии на финансиски извештаи и ревизии на усогласеност на Единиците на локалната самоуправа и
- збирен извештај за извршени ревизии на регуларност на Јавните здравствени установи.

Исто така во 2023 година се одржаа состаноци помеѓу ДЗР и Собранието, вклучително и Комисијата за финансирање и буџет, собраниската буџетска канцеларија и Парламентарниот институт, со поддршка на Националниот демократски институт НДИ, во насока на поголема соработка меѓу институциите и надзор на јавната потрошувачка. Со поддршка на Националниот демократски институт, во 2024 година беа организирани неколку работилници на кои учество земаа претставници од ДЗР и Собранието. Позначајно е студиското патување/работилница организирана и финансирана од НДИ помеѓу швајцарската парламентарна служба и Службата на Собранието на Република Северна Македонија, во Парламентот во Берн, во периодот од 19 до 20 февруари 2024 година.

Во октомври 2023 година, за прв пат во историјата на Собранието, конечен ревизорски извештај за ревизија на финансиските извештаи и ревизија на усогласеноста на ЈЗУ Универзитетска клиника за радиотерапија и онкологија Скопје за 2021 година, на Комисијата за финансирање и буџет како матично тело во Собранието, се разгледуваше. Оваа активност се реализира како резултат на потпишаниот Меморандум за соработка помеѓу Државниот завод за ревизија и Собранието на РНМ, кој предвидува разгледување на поединечните финални ревизорски извештаи на ДЗР.

Во 2024 година беа разгледани неколку конечни ревизорски извештаи и беше организирана јавна расправа од комисији и тела во Собранието.

На 22 октомври 2024 година, за прв пат од формирањето на ДЗР, конечен ревизорски извештај за ревизија на успешност беше разгледан на пленарна седница на Собранието.

Столб VIII - УЈФ на локално ниво

Приоритет 1. Фискална децентрализација

Со техничка помош на УНДП во 2022 година беше извршена проценка на системот на финансирање на општините и на постојниот Закон за финансирање на единиците на локалната самоуправа. Активностите околу подготовката и донесувањето на новиот Закон се одложени имајќи во предвид дека дополнително се направени и измени на новиот Закон за Буџети.

Со направените измени во Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа во 2022 година, се обезбеди зголемување на процентот на приходите кои општините ги добиваат од различни извори. Така процентот на приходите од ДДВ кои се распределуваат на општините постепено се зголемуваше од 4,5% на 6%. Во 2024 година, општините добија 6% од наплатениот ДДВ од претходната година, односно 4.202 милиони денари, што е зголемување од 640 милиони денари во споредба со 2023 година. Од приходите од данокот на личен доход во 2024 година, општините обезбедија приход од 6% од наплатениот данок на личен доход од плати на физички лица, согласно нивното место на живеење. Вкупно, ова изнесуваше 1.271 милиони денари, што е зголемување од 352 милиони денари во споредба со 2023 година.

Во овој период со техничка помош ма УНИЦЕФ, Светска Банка и СИГМА направени се анализи на постојните критериуми за распределба на блок дотациите во основното образование и култура и дадени препораки за утврдување на нови критериуми за распределба на блок дотации.

Приоритет 2. Финансиска дисциплина, транспарентност и отчетност на локално ниво

Со измените на Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа од август 2022 година, се обезбедува пореално планирање на буџетите на општините, при што сопствените приходи во буџетот на општините може да се планираат со пораст од 10% од просечно реализираните приходи во последните три години. При тоа се дава можност доколку општината заклучно со третиот квартал има реализација на сопствените приходите над 75% од планираните, дополнително да ги зголеми приходите до максимум 20%, почнувајќи од 2025 година. За 2024 година приходите се планираа со зголемување од 15% над просекот со дополнителни 15% заклучно со третиот квартал. Како резултат на ова фискално правило на крајот од годината се констатира дека процентот на реализација е над 90% што укажува на подобро планирање на приходите.

Во ЕСПЕО системот, се следат доспеаните ненамирани обврски што општините треба да ги платат. Општините податоците ги внесуваат на месечно ниво, а на веб-страницата на Министерството за финансии се објавуваат квартални податоци.

Кварталното следење на доспеаните обврски и исполнување на условите за прогласување на финансиска нестабилност е особено важно за навремено идентификување на општини кои можат да се соочат со проблеми во управувањето со своите финансии.

По влегувањето во сила на новиот Закон за финансиската инспекција во јавниот сектор („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.19/23), на 7 февруари 2023 година, во извештајниот период заклучно со 31 декември 2024 година, согласно законските надлежности утврдени во истиот, постапено е по вкупно 261 поднесена пријава за финансиска инспекција кај субјектите од јавниот сектор на локално ниво.

Објавувањето на податоци за финансиите на општините и нивната транспарентност игра важна улога во управувањето со јавните средства и обезбедувањето на финансиска отчетност. Така во овој период на веб-страницата на Министерството за финансии објавени се податоци за реализираните приходи и расходи на општините за четвртиот квартал 2023 и трите квартали од 2024 година, податоци за доспеаните неплатени обврски од ЕСПЕО системот, Завршната сметка на Буџетот на Република Северна Македонија за 2023 година, вклучувајќи ги завршните сметки на општините. Со поддршка на УНДП се објавуваат финансиски индикатори на веб-страниците на општините и Министерството за финансии. Објавувањето на финансиските индикатори од периодичните финансиски извештаи за околу 55 општини на нивните веб-страници, како и на веб-страницата на Министерството за финансии, овозможува јавен увид во финансиите на општините и олеснува следење на нивната финансиска состојба.